

ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΤΗΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (Ε.Π.ΠΑΙ.Κ.)

Διδακτική Μεθοδολογία

Εισαγωγή

Ακαδημαϊκό έτος 2021-2022
Α' εξάμηνο

Παναγιώτης Πήλιουρας, *δρ. Διδακτικής Φυσικών Επιστημών*

Διδασκαλία

Μάθηση

 ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΗΛΙΟΥΡΑΣ · 17h

Διδασκαλία - Μάθηση

Αλληλογνωριμία - 1. Μια θετική εμπειρία 2. Μια όχι και τόσο θετική εμπειρία

<https://padlet.com/ppiliour/sgluha07gh0rdbq9>

Δραστηριότητα ανάδειξης ιδεών

Υπόθεση: Είμαστε παρατηρητές μιας τάξης κατά τη διάρκεια ενός μαθήματος, η οποία, κατά την άποψή μας, εργάζεται με τον επιθυμητό τρόπο.

- Συμπληρώνουμε με κατάλληλα ρήματα ή φράσεις:

- Οι μαθητές/τριες:

.....
.....

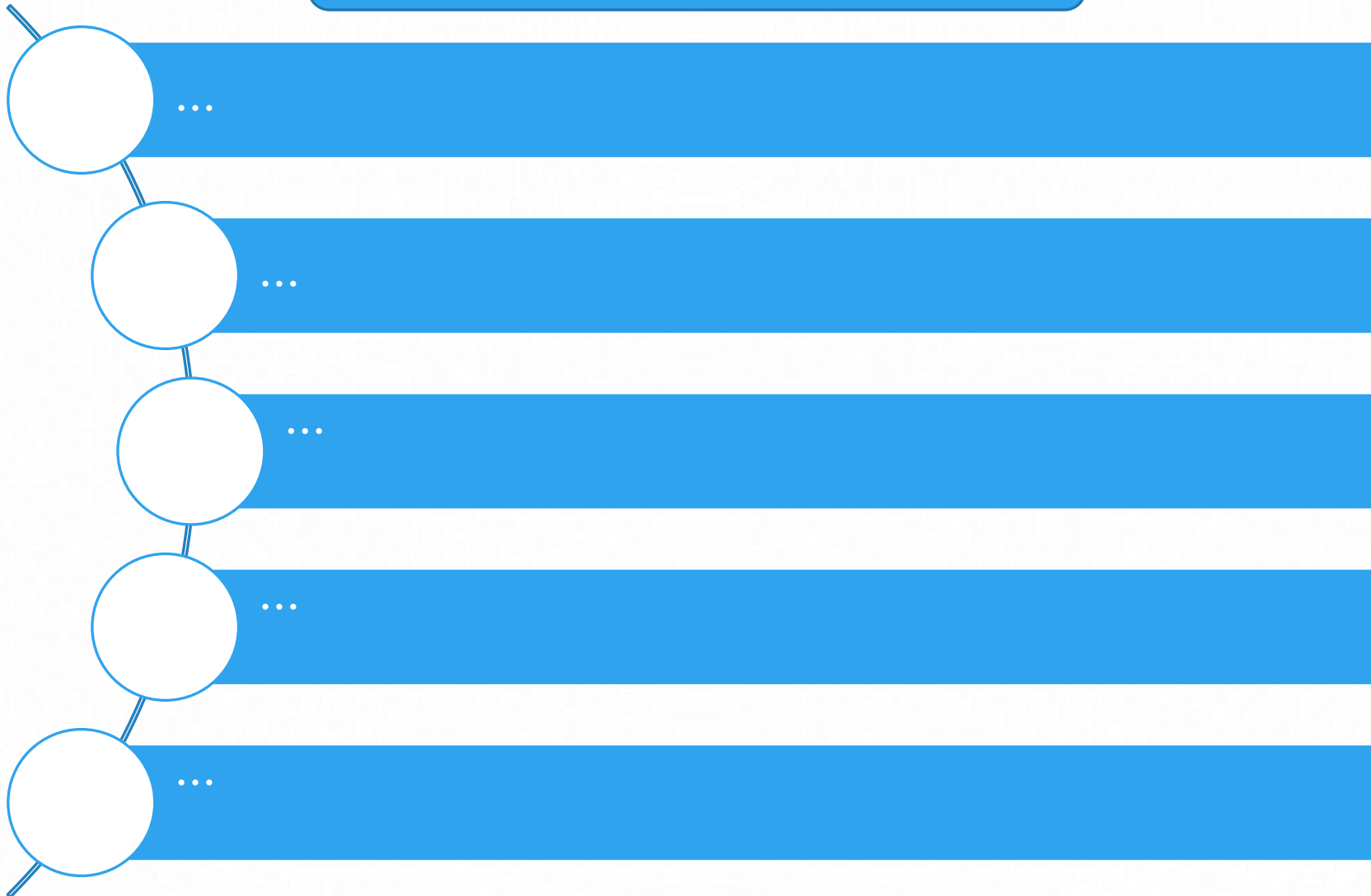
- Η/ο εκπαιδευτικός:

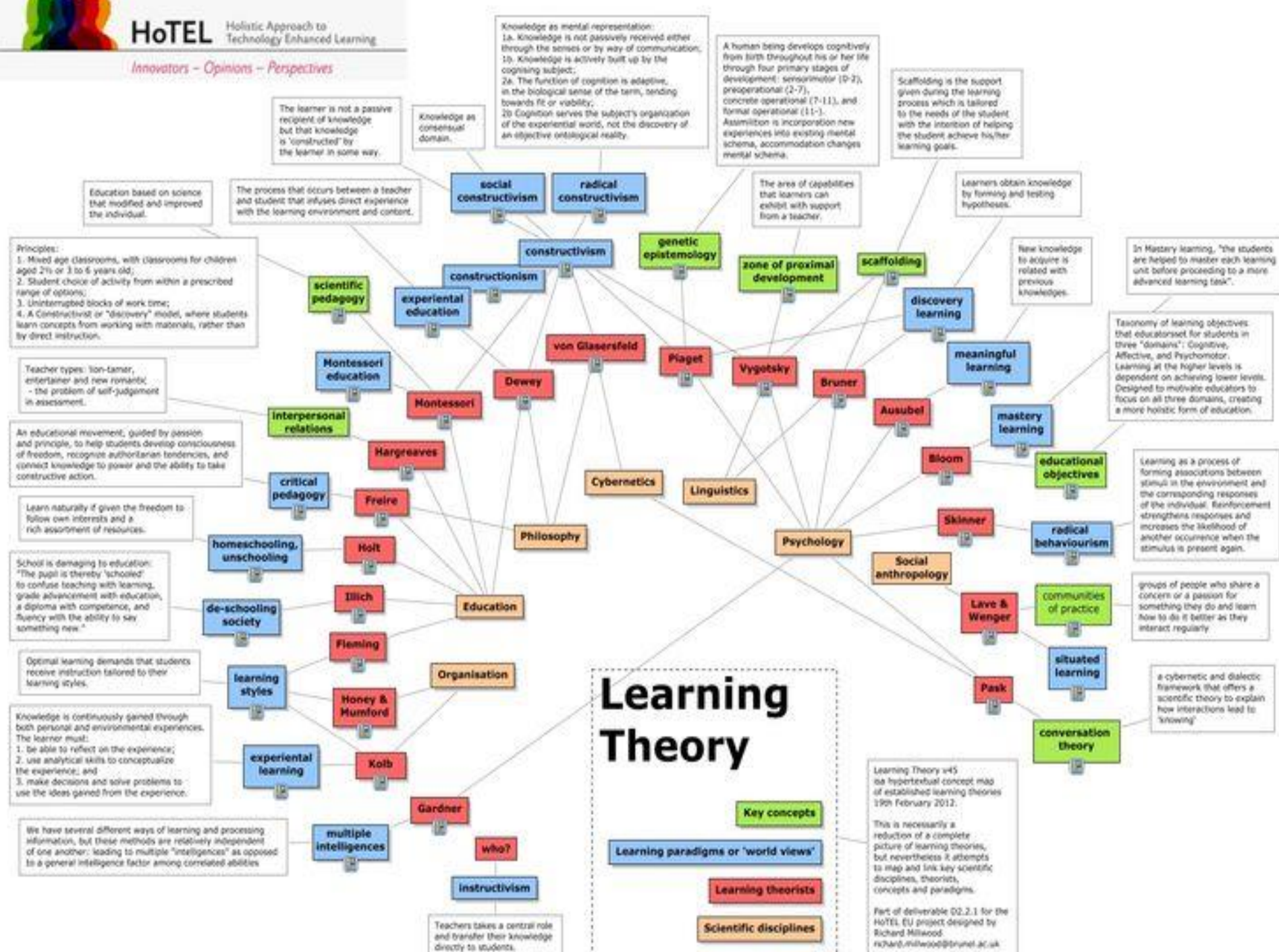
.....
.....

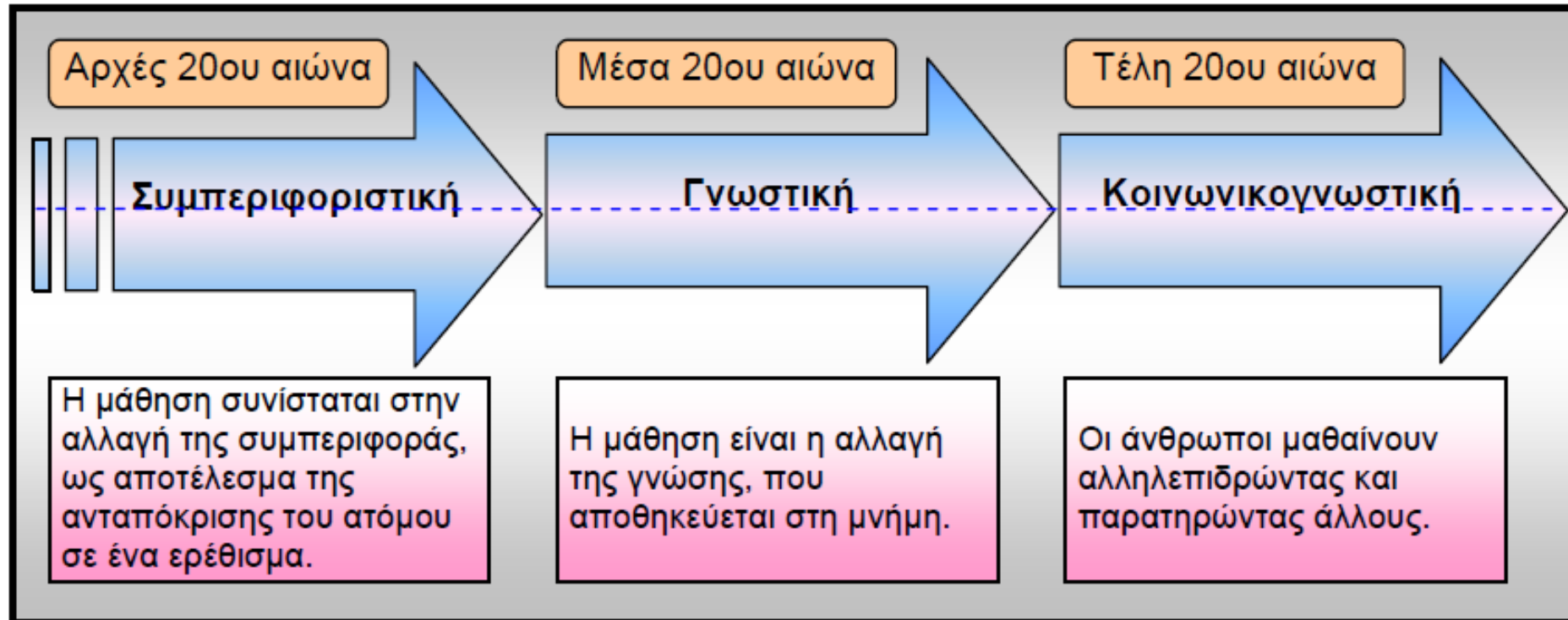

- Οι μαθητές (τη) γνώση.

Αναστοχασμός

Εικόνα 3 Παιδαγωγικές Προσεγγίσεις για τη Μάθηση

«Η συμβολή των παιδαγωγικών προσεγγίσεων στην κατανόηση του φαινομένου της μάθησης», Ελληνιάδου Έλ., Κλεφτκή Ζ., Μπαλκίζας Ν. (2008), ΠΑΚΕ ΠΤΔΕ ΕΚΠΑ Αθηνων

Μπιχεβιορισμός/Συμπεριφορισμός

Οι θεωρίες του συμπεριφορισμού

- Πηγές της γνώσης είναι οι **αισθήσεις** και η **εμπειρική αντίληψη**.
- Η ανθρώπινη συμπεριφορά είναι **αποτέλεσμα μάθησης, η οποία πραγματοποιείται από τις εξωτερικές συνδέσεις** ερεθισμάτων και αντιδράσεων, **ε-α: ερέθισμα-αντίδραση (stimuli-response)**.
- Θεμελιακό **αξίωμα** του συμπεριφορισμού είναι ότι η συμπεριφορά διαμορφώνεται και ελέγχεται από τους **περιβαλλοντικούς παράγοντες**.

Το μόνο που προέχει είναι η περιγραφή της συμπεριφοράς και όχι η εξήγησή της.

Ο ρόλος του δασκάλου είναι σημαντικός, διότι:

- Διαμορφώνει κατάλληλο μαθησιακό περιβάλλον,
- Διατυπώνει τους διδακτικούς στόχους του μαθήματος με τη μορφή συμπεριφορών που οι μαθητές πρέπει να αναπτύξουν,
- Παρέχει τα κατάλληλα ερεθίσματα (ε), ώστε να προκληθούν οι επιθυμητές αντιδράσεις (α),
- Ενεργοποιεί, κινητοποιεί τον μαθητή (Skinner),
- Αναλύει τα δύσκολα σημεία σε επιμέρους, και κλιμακώνει τη δυσκολία προς τα πλέον σύνθετα και δυσνόητα,
- Προσαρμόζοντάς τα στους ρυθμούς του μαθητή,
- Ανατροφοδοτεί άμεσα (θετικά ή αρνητικά) τον μαθητή,
- Αναδιατυπώνει όσες ερωτήσεις δεν απαντήθηκαν σωστά, ενδεχομένως με άλλη σειρά και διαφορετικό τρόπο, έως ότου ο μαθητής απαντήσει σωστά.

Διδακτικές τεχνικές

- Εισήγηση, παρουσίαση της απαραίτητης θεωρίας, γεγονότος, φαινομένου
- Παροχή πληροφοριών, αφήγηση, ανάγνωση
- Μάθηση με απομνημόνευση
- Δοκιμασίες πολλαπλών επιλογών
- Πρακτική και εξάσκηση
- Επίδειξη επίλυσης προβλήματος

Κοινωνική Μάθηση ή Μάθηση με Μίμηση

Albert Bandura: Δεν επηρεάζει μόνο το περιβάλλον τη συμπεριφορά, αλλά και η συμπεριφορά το περιβάλλον. Ως εκ τούτου η θεωρία του στέκει ανάμεσα στις συμπεριφοριστικές και τις γνωστικές θεωρίες.

- Η μάθηση γίνεται είτε με (α) άμεση παρακολούθηση και μίμηση (modeling) είτε (β) με έμμεση εξαρτημένη μάθηση, δηλαδή με το να παρακολουθούμε πώς αντιδρούν οι άνθρωποι στη συμπεριφορά άλλων (vicarious conditioning).
- Για να μιμηθούμε μια συμπεριφορά, πρέπει, ανάμεσα σε άλλα, να συντρέχουν τα ακόλουθα:
 - 1. Προσοχή: εξαρτάται από τις ικανότητες του ατόμου, το περιβάλλον, το θέμα ...
 - 2. Συγκράτηση στη μνήμη
 - 3. Αναπαραγωγή της συμπεριφοράς
 - 4. Κίνητρα, δηλ. το να έχεις κάποιον λόγο για να μιμηθείς τη συμπεριφορά.

Πηγή: Αλεξάνδρα Χ. Κουλουμπαρίτση, « Θεωρίες Μάθησης και η Αξιοποίησή τους στην Εκπαιδευτική Πράξη», ΚΑΝΕΠ - ΓΣΕΕ, 2014-15

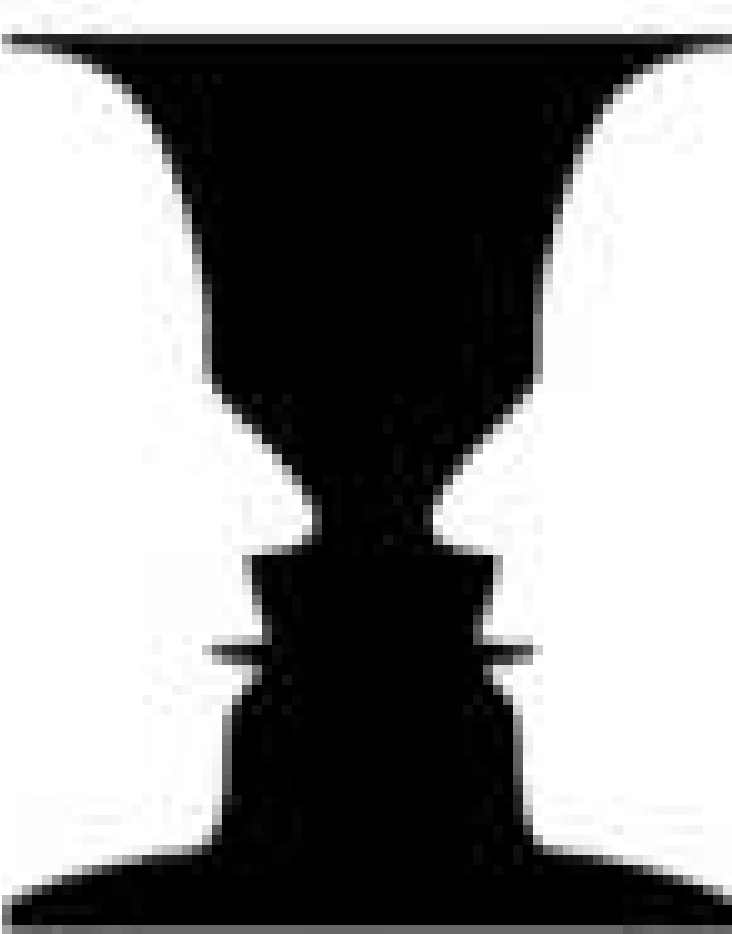
Albert Bandura (1925-2021)

- Βασικά, δίνει έμφαση στις κοινωνικές αφετηρίες της σκέψης και της συμπεριφοράς.
- Δίνει έμφαση στη γνωστική πλευρά της συμπεριφοράς και όχι τόσο στην επιρροή του περιβάλλοντος.
- Η συμπεριφορά του ατόμου διαμορφώνεται από εξωτερικούς παράγοντες (π.Χ. Μίμηση) και εσωτερικούς, όπως η **αυτοαξιολόγηση**, η **αυτοαποτελεσματικότητα** (είμαστε ικανοί να χειριστούμε τους ιδιαίτερους στόχους μας;).
- Στόχος του δασκάλου να συμβάλει ώστε οι μαθητές του να αναπτύξουν δεξιότητες **αυτο-ρυθμιζόμενης μάθησης**.
- Η αυτορύθμιση σημαίνει βαθμιαία μεγαλύτερη χειραφέτηση και υπευθυνότητα στη μάθηση των μαθητών.

Γνωστικές προσεγγίσεις

Οι γνωστικές θεωρίες μάθησης έρχονται να δώσουν ερμηνείες και εξηγήσεις για το ρόλο των γνωστικών διεργασιών του ανθρώπινου νου.

Δίνουν έμφαση στις γνωστικές λειτουργίες που παρεμβάλλονται «διάμεσα»: **αντίληψη, νόηση, γλώσσα, κριτική σκέψη, μνήμη, επίλυση προβλημάτων, στρατηγικές μελέτης, λήψη αποφάσεων**, γι' αυτό λέγονται και **διάμεσες θεωρίες**.

Σημαντικοί εκπρόσωποι

Νίκος Παπασταματίου "ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΘΕΩΡΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΑΘΗΣΗ " - <http://www.slideshare.net/npapastam/ss-3098038>

Οι γνωστικές θεωρίες εμφανίστηκαν στο τέλος της δεκαετίας του 1950 και στις αρχές της δεκαετίας του 1960 ως εναντίωση στο προηγούμενο μπιχεβιοριστικό παράδειγμα.

J. Dewey (1859-1952): ενεργός μαθητής

J. Piaget (1896-1980): νοητικά στάδια

J. Bruner (1915-): ανακαλυπτική μάθηση

D. P. Ausubel (1918–2008): προοργανωτές

A. Bandura (1925-): γνωστικός ή κοινωνικός συμπεριφορισμός

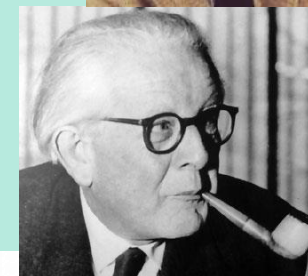
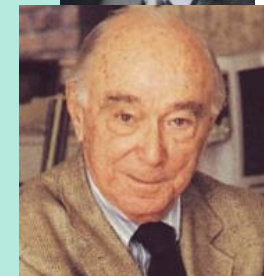
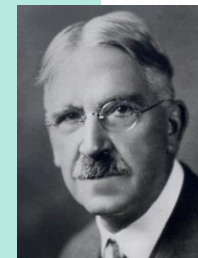
S. Papert (1928-): κονστρουκτιβιστικό μοντέλο, LOGO

R. Gagné (1916–2002) , **A. Newell** (1927–1992), **H. Simon** (1916–2001):

θεωρία της επεξεργασίας της πληροφορίας

T. Boyle: μαθησιακά περιβάλλοντα με υπολογιστές

S. Gardner: πολλαπλή νοημοσύνη

We Learn By Doing

Brains are wired
through hands-on
interaction with
the physical world

Κοινωνική Μάθηση ή Μάθηση με Μίμηση

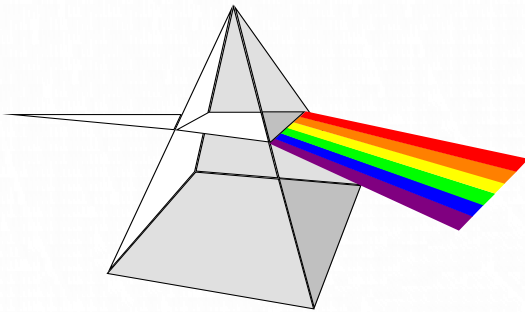
Albert Bandura: Δεν επηρεάζει μόνο το περιβάλλον τη συμπεριφορά, αλλά και η συμπεριφορά το περιβάλλον. Ως εκ τούτου η θεωρία του στέκει ανάμεσα στις συμπεριφοριστικές και τις γνωστικές θεωρίες.

- Η μάθηση γίνεται είτε με (α) άμεση παρακολούθηση και μίμηση (modeling) είτε (β) με έμμεση εξαρτημένη μάθηση, δηλαδή με το να παρακολουθούμε πώς αντιδρούν οι άνθρωποι στη συμπεριφορά άλλων (vicarious conditioning).
- Για να μιμηθούμε μια συμπεριφορά, πρέπει, ανάμεσα σε άλλα, να συντρέχουν τα ακόλουθα:
 - 1. Προσοχή: εξαρτάται από τις ικανότητες του ατόμου, το περιβάλλον, το θέμα ...
 - 2. Συγκράτηση στη μνήμη
 - 3. Αναπαραγωγή της συμπεριφοράς
 - 4. Κίνητρα, δηλ. το να έχεις κάποιον λόγο για να μιμηθείς τη συμπεριφορά.

Πηγή: Αλεξάνδρα Χ. Κουλουμπαρίτση, « Θεωρίες Μάθησης και η Αξιοποίησή τους στην Εκπαιδευτική Πράξη», ΚΑΝΕΠ - ΓΣΕΕ, 2014-15

Οι ιδέες των μαθητών

φαινόμενο

- Ίσως είναι...
- Μάλλον οφείλεται...
- Πρόκειται να...

Απόψεις των μαθητών

ΙΔΕΕΣ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Αγαπητέ μαθητή ή μαθήτριά,

Θα θέλαμε να απαντήσεις με ιδιαίτερη προσοχή στις ερωτήσεις που ακολουθούν. Το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο και φυσικά δεν θα δοθεί στο δάσκαλό σου ή τη δασκάλα σου. Οι δικές σου όμως απαντήσεις θα μας βοηθήσουν σημαντικά στην έρευνά μας που έχει στόχο τη βελτίωση της διδασκαλίας των Φυσικών Επιστημών στο Δημοτικό Σχολείο.

1. Αφήνοντας μια πέτρα από το χέρι μας, αυτή πέφτει. Πώς συμβαίνει αυτό;

Η πέτρα έχει βάρος και πέφτει. Ανάλογα με το βάρος της θα πέσει πιο γρήγορα ή πιο αργά.

2. Ας φανταστούμε τώρα ότι στεκόμαστε πάνω στο φεγγάρι κρατώντας μια πέτρα και την αφήνουμε.

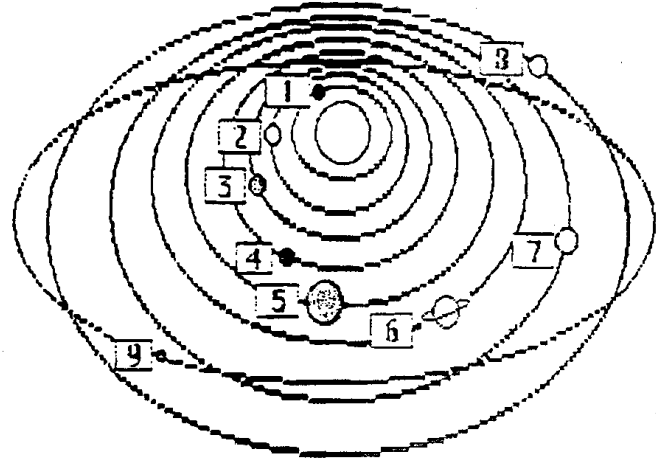
Τι πιστεύεις ότι θα συμβεί;

Δικαιολόγησε την άποψή σου.

Η πέτρα θα πέσει γιατί δεν υπάρχει βαρύτητα στο φεγγάρι.

3. Γνωρίζουμε ότι οι πλανήτες περιφέρονται γύρω από τον ήλιο.
Μπορείς να εξηγήσεις πως συμβαίνει;

Ο ήλιος με τη θερμότητά του δίνει τον γύρω αέρα κι έτσι η πλανήτες κινούνται με ρεύματα.

4. Γράψε τρεις προτάσεις με τη λέξη «βαρύτητα»

Είναι δύσκολο να καταλάβεις για τη βαρύτητα

Η βαρύτητα είναι ένα φυσικό

Η βαρύτητα δεν βλέπεται!!!

Εκπαιδευτικός: γνωστικές - εποικοδομητικές προσεγγίσεις

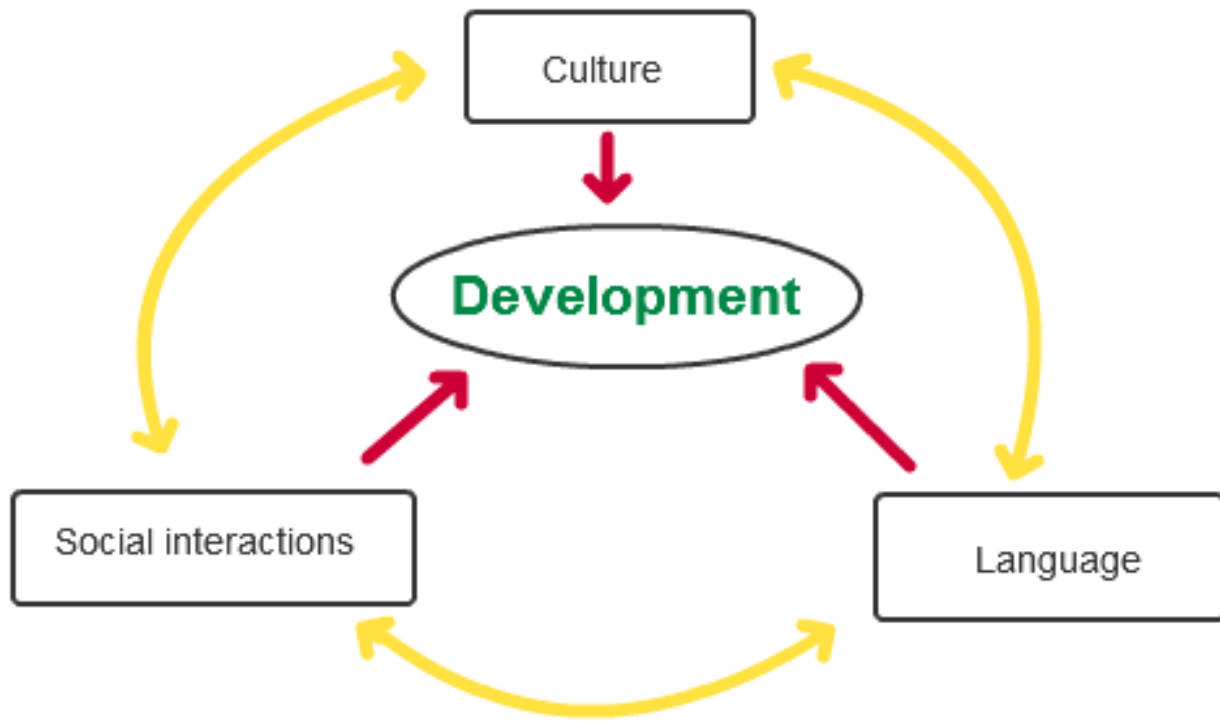
- Διαμορφώνει ένα υποστηρικτικό περιβάλλον μάθησης.
- Βοηθά να οικοδομηθούν νέες γνώσεις πάνω στις υπάρχουσες.
- Στοχεύει στην κατασκευή νέων εννοιών, αξιοποιώντας την προϋπάρχουσα γνώση των μαθητών.
- Αναλαμβάνει υποστηρικτικό-συμβουλευτικό ρόλο.
- Δημιουργεί συνθήκες ανακάλυψης και επεξεργασίας των πληροφοριών.
- Συμβάλλει στη δημιουργία της γνώσης με αυθεντικές καταστάσεις και δραστηριότητες.
- Χρησιμοποιεί πολλαπλά πλαίσια, προετοιμάζοντας τη μεταφορά και αξιοποίηση της γνώσης σε νέες συνθήκες.
- Προκαλεί τη γνωστική ευελιξία και τις πολλαπλές αναπαραστάσεις, αφού η γνώση φαίνεται από πολλά επίπεδα και οπτικές.
- Προωθεί τη συνεργασία για την οικοδόμηση της γνώσης.

Στρατηγικές διδασκαλίας

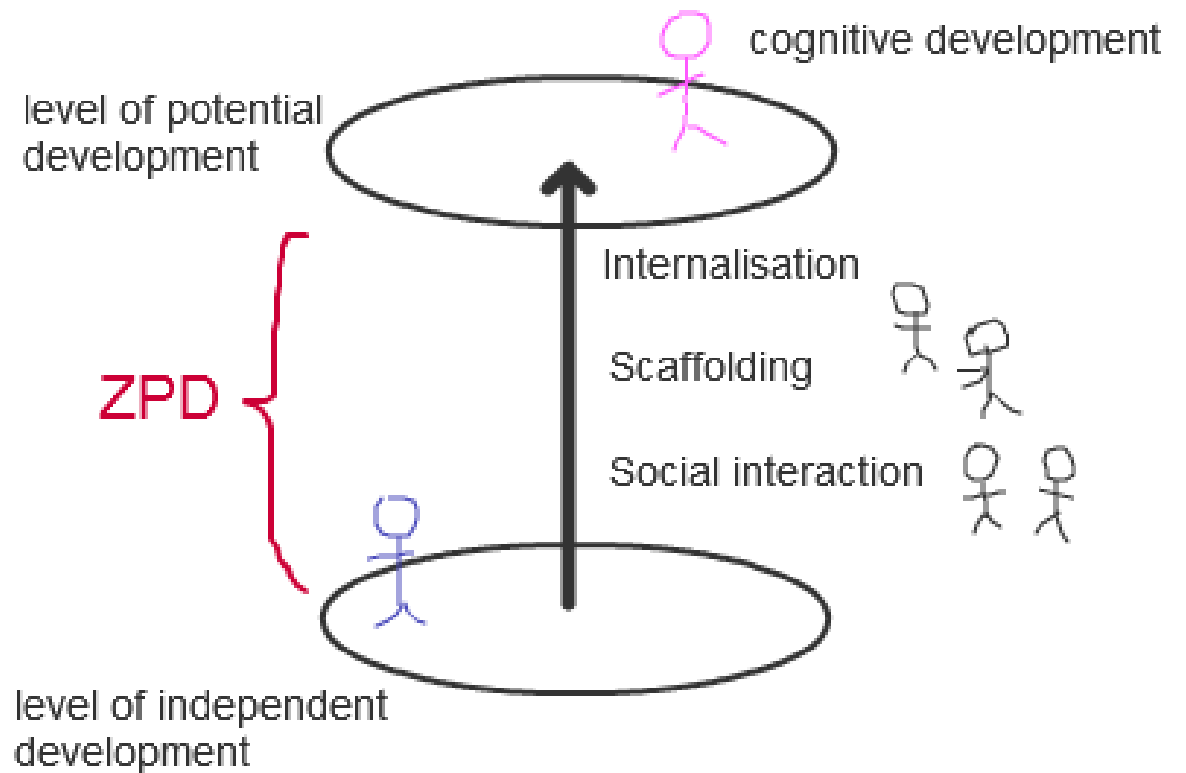
- Παρουσιάσεις – εισηγήσεις
- Αξιοποίηση εποπτικά εργαλείων: εννοιολογικοί χάρτες, πίνακες, αναπαραστάσεις, προσομοιώσεις
- Δοκιμασίες πολλαπλών επιλογών & εκθέσεις
- Διερευνητική / ανακαλυπτική διαδικασία (discovery learning)
- Εργασίες ομάδων (projects based learning)
- Διαλογική συζήτηση
- Συνεργατική μάθηση (collaborative learning)
- Επίλυση προβλήματος (problem solving)

Ένα εποικοδομητικό διδακτικό μοντέλο (Driver & Oldham, 1985)

- Προσανατολισμός
- Ανάδειξη ιδεών
- Αναδόμηση ιδεών
 - Διευκρινήσεις και ανταλλαγή απόψεων,
 - Έκθεση σε καταστάσεις γνωστικής σύγκρουσης,
 - Οικοδόμηση των νέων ιδεών,
 - Αξιολόγηση
- Εφαρμογή των ιδεών
- Ανασκόπηση των αλλαγών στις ιδέες
(σύγκριση με τις προηγούμενες ιδέες)

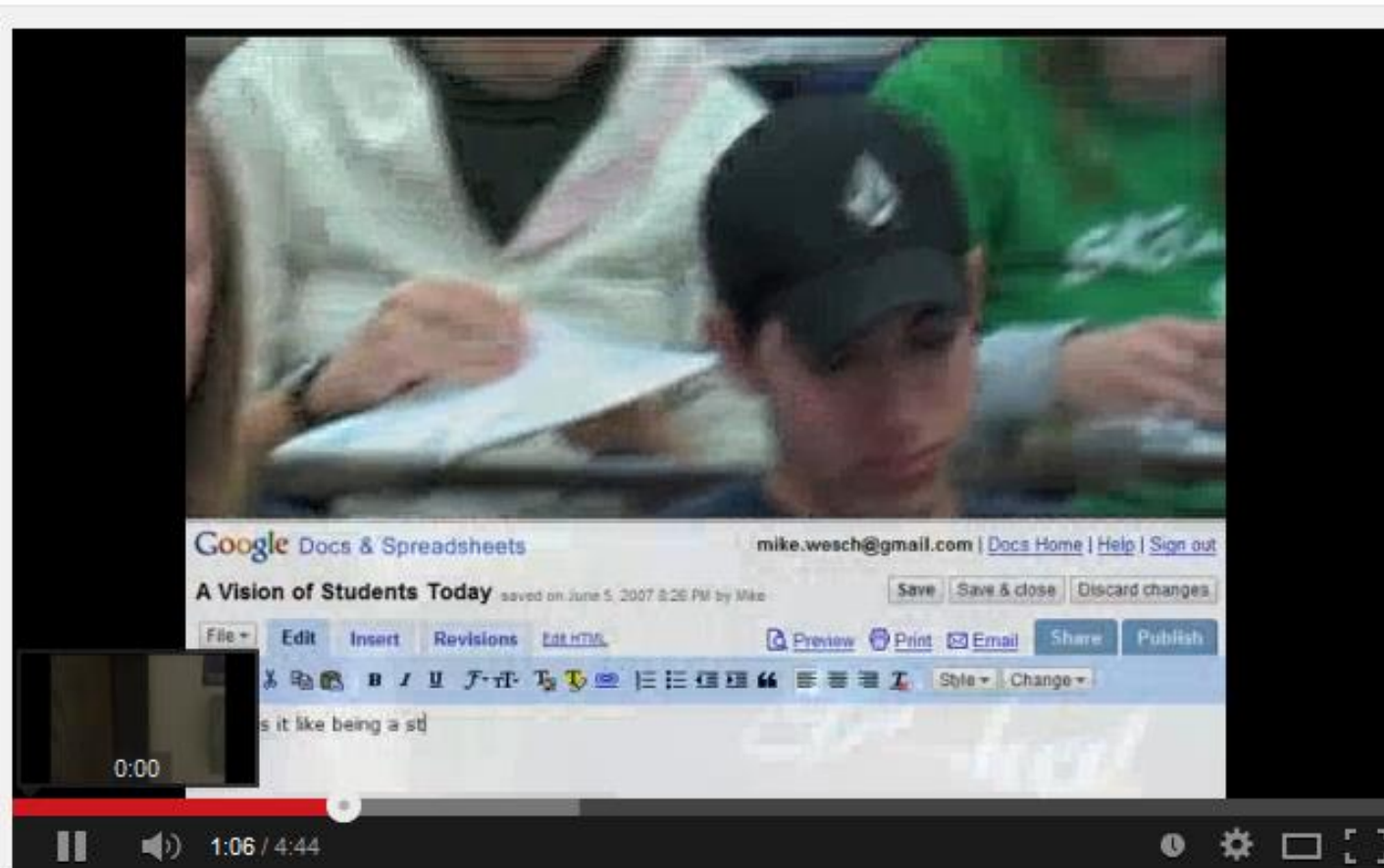

Vygotsky socialcultural theory of development and ZPD

Δ. Θεωρίες της διασύνδεσης ή κονεκτιβισμός (connectivism)

<https://www.youtube.com/watch?v=dGCJ46vyR9o&x-yt-ts=1422579428&x-yt-cl=85114404>

A Vision of Students Today, [Michael Wesch](#), [Digital Ethnography](#) (2007)

Περίγραμμα και περιεχόμενο του μαθήματος

- Οριοθέτηση του αντικειμένου στο πλαίσιο των Επιστημών της Αγωγής, βασικές έννοιες. Σταθμοί στην εξέλιξη της Διδακτικής. Το φαινόμενο της Διδασκαλίας.
- Σχεδιασμός της διδασκαλίας (βασικές παράμετροι), διδακτικοί στόχοι, περιεχόμενα, πορεία διδασκαλίας, φάσεις - δραστηριότητες διεξαγωγής της. Διδακτικές μορφές.
- Διδακτικές αρχές, σύγχρονα μέσα διδασκαλίας, ο ρόλος του εκπαιδευτικού, στυλ διδασκαλίας, παιδαγωγική ατμόσφαιρα /ψυχολογικό κλίμα της τάξης, διδακτικά διλήμματα και αντινομίες στη διδακτική πράξη.

Έννοιες κλειδιά

- **Διδασκαλία – Μάθηση**
- **Διδακτικές μέθοδοι/μέθοδοι διδασκαλίας**
- **Εκπαιδευτικό Σενάριο και Φύλλο Εργασίας**
- **Εκπαιδευτικά Μέσα**
- **Εκπαιδευτικές στρατηγικές και τεχνικές/διδακτικά εργαλεία**
- **Κοινωνικές μορφές σχολικής εργασίας**
- **Αναλυτικά Προγράμματα**
- **Σχολικά εγχειρίδια**
- **Μικροδιδασκαλία**
- **Αλληλεπιδράσεις**

Αποσαφήνιση εννοιών

Διδακτική: Κλάδος επιστημών που μελετά:

- Το περιεχόμενο της διδασκαλίας
- Το παιδαγωγικό κλίμα και τις διδακτικές αρχές
- Τις μεθόδους διδασκαλίας
- Τους διδακτικούς σκοπούς και στόχους
- Την πορεία της διδασκαλίας
- Τις διδακτικές τεχνικές/στρατηγικές και τα διδακτικά μέσα
- Την αξιολόγηση των μαθητών
- Την αξιολόγηση της διδακτικής πράξης

(Πηγιάκη, 2004)

Παράρτημα

Ιστορική εξέλιξη της διδακτικής

Ενδεικτικοί ορισμοί

Διδακτική Μεθοδολογία: Αναφέρεται στις σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις που εστιάζουν στη «**διαδικασία**» και το «**περιεχόμενο**» της εκπαιδευτικής πράξης και αποτελούν μεθοδολογικές προτάσεις στη διδασκαλία και τη μάθηση.

Μάθηση: Η μάθηση είναι η διαδικασία που υποβοηθά τους οργανισμούς να τροποποιήσουν τη συμπεριφορά τους σε ένα σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα και με ένα μόνιμο τρόπο, έτσι ώστε η ίδια η τροποποίηση ή αλλαγή να μη χρειαστεί να συμβεί κατ' επανάληψη σε κάθε νέα περίπτωση (*Gagné, 1975*).

Διδασκαλία: Το σύνολο μεθοδικών και προγραμματισμένων ενεργειών, που διενεργούνται μέσα στο πλαίσιο άμεσης διαπροσωπικής επικοινωνίας μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητών και έχουν σκοπό να επιφέρουν μάθηση σε αυτούς.

Ιστορική εξέλιξη της Διδακτικής

Α. Περίοδος της Πρακτικής Παιδαγωγικής και Διδακτικής

- ✓ Την 3^η Χιλιετία π.Χ. σε Μεσοποταμία και Μεσόγειο
- ✓ Διδασκαλία Γραφής, Αριθμητικής και Γεωμετρίας
- ✓ Το σχολείο είναι προϊόν κοινωνικο-πολιτικών εξελίξεων
- ✓ Σκοπός του σχολείου ως κοινωνικός θεσμός να υπηρετήσει το κοινωνικό σύστημα και όχι το άτομο

Ιστορική εξέλιξη της Διδακτικής

Β. Ελληνοκλασική εποχή - Το Ελληνορωμαϊκό σχολείο

- ✓ Γενίκευση της εκπαίδευσης σε ευρύτερα κοινωνικά στρώματα με την εμφάνιση του σχολείου, ενώ το πρόγραμμα εμπλουτίζεται και με φιλολογικά μαθήματα εκτός από μουσική και φυσική αγωγή
- ✓ Σκοπός της εκπαίδευσης η καλλιτεχνική, γνωσιολογική και νοητική ανάπτυξη των εκπαιδευόμενων
- ✓ Εξειδίκευση εκπαιδευτικών κατά αντικείμενο και βαθμίδα
- ✓ Διαμορφώνεται Α.Π. και χρησιμοποιείται ο όρος «Διδασκαλική»
- ✓ **Σωκράτης:** μαιευτική/Σωκρατική μέθοδος: ανάλυση ηθικών εννοιών και εξελισσόμενος διάλογος – **Πλάτων:** Φιλοσοφία της Αγωγής: αναζήτηση αρχών αλήθειας, αγαθού και κάλλους – **Αριστοτέλης:** ρεαλιστική φιλοσοφία για τη διατήρηση του ουσιαστικού και θεμελιακού της ανθρώπινης εμπειρίας, **Σοφιστές:** διεύρυνση του σκοπού της εκπαίδευσης - σύνδεση με την πολιτική ζωή
- ✓ **Ανθρωποκεντρικά προσανατολισμένο Α.Π. με 7 επιστήμες:** Γραμματική, Διαλεκτική, Ρητορική, Αριθμητική, Γεωμετρία, Αστρονομία και Μουσική

Ιστορική εξέλιξη της Διδακτικής

Β. Μεσαίωνας

- ✓ Εκχριστιανισμός του περιεχομένου και του προσανατολισμού της κατώτερης εκπαίδευσης
- ✓ Ανύψωση του κοινωνικού κύρους του εκπαιδευτικού με πρότυπο τη διδακτική συμπεριφορά του Χριστού
- ✓ Ύψιστο ιδανικό ο ενάρετος πιστός κι όχι ο δημοκρατικός πολίτης
- ✓ Προβολή της αυθεντίας του εκπαιδευτικού – σεβασμός στα γραπτά κείμενα – κυριαρχία της απομνημόνευσης – κυρίαρχη μέθοδος διδασκαλίας ο μονόλογος του εκπαιδευτικού
- ✓ Η ελληνική παιδεία διασώθηκε μέσα στη χριστιανική γραμματεία

Ιστορική εξέλιξη της Διδακτικής

Γ. Αναγέννηση (14^{ος} – 16^{ος} αι.)

- ✓ Βασικό χαρακτηριστικό αποτελεί ο παιδαγωγικός ανθρωπισμός μέσα από παιδοκεντρικές αντιλήψεις και μεθόδους διδασκαλίας
- ✓ Εκφραστής της παιδοκεντρικής τάσης: Έρασμος (1464-1536)
- ✓ Προτείνει την επαγωγική μέθοδο διατύπωσης γραμματικών κανόνων
- ✓ Προτείνει την προσαρμογή του μαθήματος στην ηλικία, την ικανότητα, το επίπεδο μάθησης εκπαιδευόμενου

16ος αι: μετάβαση από την Πρακτική Διδακτική στην Επιστημονίζουσα Διδακτική

- ✓ Οργάνωση του μαθητικού πληθυσμού κατά ηλικιακές τάξεις
- ✓ Διαφοροποίηση στην αντίληψη: ο άνθρωπος αποτελεί εξατομικευμένο όν που ακολουθεί τη δική του /της πορεία ανάπτυξης
- ✓ Χρησιμοποιείται η εμπειρική παρατήρηση και η υποκειμενική σκέψη για την οργάνωση του διδακτικού έργου: δασκαλοκεντρισμός & σχολαστικότητα

Ιστορική εξέλιξη της Διδακτικής

17ος -20ος αι: Πρωτοεπιστημονική περίοδος ή αιώνας της μεθόδου

- ✓ Ορθολογική συστηματοποίηση της κοινωνικής ζωής
- ✓ Χρήση νέων επιστημονικών μεθόδων για προσέγγιση διδακτικών προβλημάτων
- ✓ Πρόταση για οργανωμένο σύστημα διδακτικών αρχών
- ✓ Προσωπική εμπειρία- λογικός συλλογισμός εμπειρική έρευνα
- ✓ Κυρίαρχο στοιχείο: ανάλυση φαινομένων σε δομικά στοιχεία

Francis Bacon (1561-1626), Novum Organum: εισάγει την εμπειρικοαναλυτική μεθοδολογία

- ✓ Εισάγει το πείραμα και τη μέτρηση
- ✓ Ο επιστημόνας οδηγείται στην ανεύρεση νόμων μέσα από της επαγωγικές διαδικασίες της παρατήρησης και τις υποθετικές διαδικασίες του πειράματος
- ✓ Προϋπόθεση του πειράματος είναι η μέτρηση φαινομένων (Descartes 1596- 1650)

Ιστορική εξέλιξη της Διδακτικής

Descartes (1596-1650): σχολή της ορθολογιστικής μεθοδολογίας

- ✓ Παραπλανητική η γνώση που προκύπτει από την εμπειριοκρατική μεθοδολογία
- ✓ Η ανθρώπινη γνώση προκύπτει μόνο μέσα από αυστηρά διαρθρωμένες νοητικές διαδικασίες που εκκινούν:
 - από την απόρριψη προκαταλήψεων και βιαστικών συμπερασμάτων
 - από την ανάλυση
 - από τη σύνθεση
 - από τον έλεγχο των δεδομένων.

Ιστορική εξέλιξη της Διδακτικής

Ratichius (1561- 1635): Nova Didactika

- ✓ Κατά της αποστήθισης & του καταναγκασμού στην εκπαίδευση
- ✓ Επαγωγική εξέταση θεμάτων που οργανώνονται με φυσική σειρά και τάξη
- ✓ Χρήση μητρικής γλώσσας
- ✓ Επεξεργασία θεμάτων από απλό και γνώριμο σε σύνθετο και άγνωστο
- ✓ Από τα φαινόμενα στους κανόνες

Amos Comenius (1592- 1670): Magna Didaktica

- ✓ Παρουσίαση ολοκληρωμένου διδακτικού συστήματος με επιστημολογικές, κοινωνιολογικές και ψυχολογικές παραδοχές
- ✓ Ορίζονται οι αρχές της εκπαίδευσης
- ✓ Ορίζονται οι αρχές και οι μέθοδοι της διδασκαλίας
- ✓ Τονίζεται η σημασία της ηθικοθρησκευτικής μόρφωσης
- ✓ Ορίζεται η οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος

Ιστορική εξέλιξη της Διδακτικής

18ος αι: Διαφωτισμός - J. J. Rousseau: Αιμίλιος

- ✓ Εκπαιδευτικό σύστημα που ορίζεται με βάση το «αγώγιμο» της ανθρώπινης φύσης
- ✓ Πίστη στην αγαθότητα και τις δυνατότητες της παιδικής φύσης
- ✓ Προτείνει διαδικασία φυσικής αγωγής και αυτομόρφωσης μέσα από εμπειρίες κι όχι μέσα από θεσμοθετημένη αγωγή του σχολείου
- ✓ «Το παιδί γεννιέται καλό», προσαρμογή των ενδιαφερόντων του μαθητή, επιδίωξη ανάπτυξης αυθόρμητων δραστηριοτήτων
- ✓ Η αυθεντία του εκπαιδευτικού αποκτιέται μέσα από το έργο του και τη σχέση του με τους μαθητές
- ✓ Αυτενέργεια, πρωτοβουλία, συνεργασία, συναπόφαση!

Ιστορική εξέλιξη της Διδακτικής

Pestalozzi (1746-1827):

- ✓ Καθιέρωσε τις διδακτικές αρχές αυτενέργειας και εποπτείας
- ✓ Αναφέρθηκε στην παιδαγωγική σημασία της σχέσης εκπαιδευτικού – εκπαιδευομένου
- ✓ Αναφέρθηκε στη σημασία του σεβασμού στην ατομικότητα, στην αξιοπρέπεια και τη σπουδαιότητα του παιδιού
- ✓ Η διδασκαλία πρέπει να γίνεται με βάση τη θέα πραγματικών ή φυσικών αντικειμένων... Πατέρας της ΕΠΟΠΤΙΚΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
- ✓ Ο μαθητής γνωρίζει πρώτα το αντικείμενο (σχήμα, αριθμητική σχέση) και μετά την ονομασία

Ιστορική εξέλιξη της Διδακτικής

Τυποποίηση της Διδακτικής: Έρβαρτος, Γερμανός φιλόσοφος και ψυχολόγος (1776-1841)

- ✓ Επεξεργάστηκε ένα συγκροτημένο σύστημα διδακτικής με διαρθρωμένη πορεία διδασκαλίας και παιδονομικά μέσα στήριξης της διδακτικής πράξης
- ✓ Πρωταρχικό στοιχείο του ψυχικού βίου οι ψυχικές παραστάσεις
- ✓ Ο νους δεν είναι πνευματικό όργανο που προϋπάρχει αλλά χώρος αποθήκευσης που δημιουργεί ιδέες
- ✓ Οι ενυπάρχουσες παραστάσεις προέρχονται από μαθησιακές εμπειρίες & οργανώνονται κατά συγγενείς κατηγορίες
- ✓ Σκοπός της διδασκαλίας είναι η διεύρυνση και ενίσχυση του κύκλου των παραστάσεων για να ενισχυθεί η βούληση
- ✓ Η επίτευξη της διδασκαλίας συνδέεται με διάρθρωση σταδίων κατά αυστηρά διαμορφωμένη πορεία

Ιστορική εξέλιξη της Διδακτικής

Διδακτική Έρβαρτου: επικράτησε στην Ευρώπη τον 19ο αι

- ✓ Τα ερβαρτιανά τυπικά στάδια: α) η προπαρασκευή, β) η προσφορά, γ) η σύγκριση, δ) η σύλληψη, ε) η άσκηση
- ✓ Το διδακτικό σύστημα του Herbart δέχτηκε μεγάλη κριτική κυρίως γιατί είναι δασκαλοκεντρικό, ευνοεί τον διδακτισμό και την τυποποίηση, υπερβάλλει στην ανάλυση και στη μετάδοση γνώσεων.
- ✓ Δεν εφαρμόζεται σε όλα τα μαθήματα και οι συνεχείς επαναλήψεις και απομνημονεύσεις καταστρέφουν το ενδιαφέρον των μαθητών και κάνουν την εργασία αφόρητη.
- ✓ Τα ηθικά διδάγματα και η ηθικοποίηση είναι μονομερής στόχος της αγωγής.

Ιστορική εξέλιξη της Διδακτικής

Η διδακτική του Νέου Σχολείου - Το κίνημα της Προοδευτικής Αγωγής:

- ✓ Αναπτύχθηκε στις ΗΠΑ με εκπροσώπους J. Dewey και Kilpatrick
- ✓ Βασικό αξίωμα: το μάθημα να γίνεται μέσα από την πράξη
- ✓ Σκοπός η βελτίωση της κοινωνίας μέσα από τον εκδημοκρατισμό της
- ✓ Συνένωσε την παιδαγωγική –διδακτική θεώρηση με την πολιτική, κοινωνική, φιλοσοφική σε ενιαίο σύστημα

Η Μεταρρυθμιστική Αγωγή

- ✓ Αναπτύχθηκε στη Γερμανία με εκπροσώπους τους Gaudig και Kerschensteiner
- ✓ Στήριξε το «Σχολείο Εργασίας»
- ✓ Οι αυθόρμητες φυσικές δραστηριότητες και η συστηματοποιημένη εργασία έχουν σημασία για τη νοητική, συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη του ατόμου ⁴³

Ιστορική εξέλιξη της Διδακτικής

Η διδακτική του Νέου Σχολείου

- ✓ Το κίνημα του Σχολείου Δράσης
- ✓ Αναπτύχθηκε στη Γαλλία με εκπροσώπους τους Claparede και Cousinet
- ✓ Βασικός σκοπός: η κινητοποίηση του πνεύματος των εκπαιδευόμενων μέσα από τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντά τους

Το κίνημα της M. Montessori

- ✓ Βασική ιδέα: τα παιδιά προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας παρουσιάζουν αυξημένη ευαισθησία στα αισθητηριακά ερεθίσματα

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ!

PPILIOUR@GMAIL.COM